

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Συνεχίζουμε και στο ΜΑΘΗΜΑ αυτό την μελέτη του σπουδαίου αυτού κεφαλαίου των σχέσεων των δύο φύλων, μέσα από έργα του Λυρικού Θεάτρου.

Υπενθυμίζουμε ότι στο χώρο του θεάτρου έχουμε δύο μεγάλες κατηγορίες έργων. Το Θέατρο Πρόζας και το Λυρικό Θέατρο, όπερα και όπερέτα.

Στο Θέατρο Πρόζας ανήκουν και τα ποιητικά έργα του αρχαίου δράματος, τα έργα του Σαίξπηρ, «Ο Έρωτόκριτος» του Βιτσέντζου Κορνάρου και πολλά άλλα δημιουργήματα ποιητικής γραφής.

«ΤΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ» του Μανώλη Καλομοίρη.

Παραμονή Χριστουγέννων σ' ένα χωριό της βόρειας Θεσσαλίας.

1^ο Μέρος

Ο 22χρονος Γιαννάκης, τροβαδοῦρος του χωριού, είναι άρρωστος. Λέει στην Μάνα του ότι πρόκειται να πεθάνει. Εκείνη τον παρηγορεί και αποφασίζει να πουλήσει το δαχτυλίδι της, παλιό οικογενειακό κειμήλιο, για να τον γιατρέψει. Σύμφωνα με τον θρῦλο, το έφτάπετρο αυτό δαχτυλίδι το χάρισαν οι μοῖρες στην μάνα της για να είναι καλότυχη. Αν όμως κάποια μέρα το πουλούσε, θά έρχόταν η Νεραΐδα του Βουνοῦ να τό πάρει πίσω. Στο σπίτι φτάνουν ο Κυριάκος με την κόρη του Έρωφίλη και τίς φίλες της. Ο Κυριάκος λέει παράμερα στην Μάνα ότι βρήκε αγοραστή για τό δαχτυλίδι και πώς θά τον συναντήσουν μεσάνυχτα στην έκκλησία. Ο Γιαννάκης και η Έρωφίλη είναι έρωτευμένοι. Επιστρέφει στο σπίτι ο άλλος γιός της Μάνας, ο Σωτήρης, πού μαζί με φίλους τραγουδοῦν τά κάλαντα. Ο Κυριάκος διηγείται σέ όλους την ιστορία των καλικάντζαρων και ὅλοι μαζί οι επισκέπτες φεύγουν. Οι δύο γιοί ζητούν από τή Μάνα να τους διηγηθεί την ιστορία του δαχτυλιδιου. Κάποια στιγμή, χωρίς εκείνη να τό αντιληφθεί, τό δαχτυλίδι πέφτει απ' τό μαντήλι της στο κρεβάτι του Γιαννάκη. Η Μάνα νανουρίζει τον άρρωστο και αφού αποκοιμηθοῦν και οι δύο γιοί φεύγει για την έκκλησία.

2° Μέρος

Ὁ Γιαννάκης ὄνειρεύεται πὺς πάει νά πάρει πίσω τὸ δαχτυλίδι ἀπ' τὴν Νεράϊδα τοῦ Βουνοῦ. Τὸν ὀδηγεῖ μία γριά, πού ἔχει τὰ χαρακτηριστικά τῆς Μάνας του. Φτάνουν στό παλάτι τῆς Κυρᾶς καί τὴν ἀναγκάζουν νά τοὺς ὀδηγήσει στὴν Νεράϊδα, πού ἔχει τὰ χαρακτηριστικά τῆς Ἐρωφίλης. Ὁ Γιαννάκης κατορθώνει νά τῆς ἀποσπάσει τὸ δαχτυλίδι καί τῆς ζητᾶ νά τὸν ὀδηγήσει στὴν ἀπάτητη κορφή γιὰ νά χαιρετήσει τὸν ἥλιο. Ἐκεῖνη τὸν προειδοποιεῖ ὅτι αὐτὸ ξεπερνᾶ τίς ἀνθρώπινες δυνατότητες. Ὁ Γιαννάκης ἐπιμένει, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνάβαση αἰσθάνεται τίς δυνάμεις του νά τὸν ἐγκαταλείπουν. Ἡ Νεράϊδα πετᾶ τὸ πέπλο της καί ἀποκαλύπτει τὸ πρόσωπό της: εἶναι ἡ Ἐρωφίλη. Σάν ὀπτασία ἐμφανίζεται στὸν Γιαννάκη ἡ Μάνα του θρηνῶντας πὺς τὸν ἔχασε. Ὁ Γιαννάκης γέρνει στὴν ἀγκαλιά τῆς Ἐρωφίλης.

3° Μέρος

Ἡ Μάνα, ὁ Κυριάκος καί ἡ Ἐρωφίλη πηγαίνουν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Τοὺς προφταίνει ὁ Σωτήρης, πού τοὺς πληροφορεῖ ὅτι ἔρχεται καί ὁ Γιαννάκης, πολὺ ἄρρωστος, παραμιλῶντας. Πράγματι, φτάνει ὁ Γιαννάκης πού σάν σέ ζάλη ἀφηγεῖται ὅτι ἄρπαξε τὸ δαχτυλίδι ἀλλὰ δὲν κατόρθωσε νά πατήσει τὴν κορφή. Οἱ ἄλλοι προσπαθοῦν νά φτάσουν στὴν ἐκκλησιά γιὰ νά ξορκιστεῖ τὸ κακό. Ὁ Γιαννάκης δὲν προλαβαίνει: πεθαίνει στὰ σκαλιά της, ἀφοῦ ὅμως πρῶτα δώσει τὸ δαχτυλίδι στὴν Ἐρωφίλη. Οἱ χωριανοὶ βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά καί αἰφνιδιαζονται καθὼς βλέπουν τὸν Γιαννάκη νεκρό. Ἦχοῦν χαρμόσινα τὰ κάλαντα. Αὐλαία.

«ΜΠΑΓΙΑΝΤΕΡΑ» τοῦ Λούντβιχ Μίνκουσ.

Ἡ πρώτη σκηνὴ τῆς πρώτης πράξης ἐξελισσεται σέ ἓναν ἰνδικὸ ναό. Ὁ πολεμιστὴς Σολόρ, ὕστερα ἀπὸ ἓνα πετυχημένο κυνήγι φτάνει γιὰ νά προσφέρει στό Μαχαραγιᾶ ἐντυπωσιακὰ δώρα. Ἐπιδιώκει, ὅμως, νά συναντήσει καί τὴν Μπαγιαντέρα (ιερὴ χορεύτρια) Νικυία πού εἶναι ἡ ἀγαπημένη του.

Οἱ δύο ἐρωτευμένοι ἀνταλλάσσουν ὄρκους ἀγάπης. Ὅμως τὴ σκηνὴ παρακολουθεῖ ὁ Μεγάλος Βραχμάνος πού εἶναι καί αὐτὸς ἐρωτευμένος μὲ τὴ Μπαγιαντέρα καί ὀρκίζεται νά ἐκδικηθεῖ καθὼς ἡ Νικυία τὸν ἔχει ἀποκρούσει.

Στὴ δεύτερη σκηνὴ τῆς πρώτης πράξης, στό παλάτι τοῦ Μαχαραγιᾶ ὁ ἄρχοντας προσφέρει τὸ χέρι τῆς κόρης του Γκαμζάτι στὸν Σολόρ. Ἐκεῖνος δέχεται τὴ μεγάλη τιμὴ παρ' ὅλο πού θυμᾶται καί τὸν ὄρκο του στὴ Νικυία καί ἀνησυχεῖ. Στὴ γιορτὴ πού ἀκολουθεῖ φτάνει ὁ Μεγάλος Βραχμάνος πού φανερώνει στὸν Μαχαραγιᾶ τὸν κρυφὸ δεσμό τῶν δύο νέων. Ἡ Γκαμζάτι ἀκούει τίς εἰδήσεις καί ζητᾶ νά φέρουν μπροστὰ της τὴν Μπαγιαντέρα γιὰ νά τῆς ἀνακοινώσει ἡ ἴδια τὸν ἀρραβῶνα της μὲ τὸν Σολόρ. Ἡ Νικυία ἀρνεῖται νά τὸ πιστέψει καί ὅταν ἡ Γκαμζάτι ἐπιμένει τῆς ἐπιτίθεται μὲ ἓνα μαχαίρι. Ἀφοπλίζεται χάρη στὴν ἐπέμβαση

μιας θεραπεινίδας και τότε η πριγκιποπούλα αρχίζει να σχεδιάζει την εξόντωση της αντιζήλου της.

Στή δεύτερη πράξη, ο Μαχαραγιās αρραβωνιάζει την Γκαμζάτι με τον Σολόρ. Έκείνος αιχμαλωτισμένος από την όμορφιά της αλλά και τη θέση που του δίνεται στο περιβάλλον του Μαχαραγιās, ξεχνά τον όρκο του στη Μπαγιαντέρα και δέχεται. Έξάλλου δεν έχει και περιθώρια να αρνηθεί την τιμή που του προσφέρεται.

Αρχίζουν οι έορταστικές εκδηλώσεις. Ανάμεσα στους χορευτές που προσφέρουν τό έορταστικό «ντιβερισμάν» είναι και η Μπαγιαντέρα. Καλεσμένος και ο Βραχμάνος ιερέας. Η Γκαμζάτι αναλογίζεται τον έρωτα και τους όρκους που ένώνουν τον Σολόρ με την Μπαγιαντέρα και αποφασίζει να την εκδικηθεί. Όταν αρχίζουν οι χοροί με τις Μπαγιαντέρες στέλνει ένα πανέρι με λουλούδια στην Νικυία, δήθεν για τη συμφιλίωση. Μέσα, όμως, έχει κρύψει ένα φίδι φαρμακερό. Κάποια στιγμή, στο χορό επάνω, τό φίδι δαγκώνει την Μπαγιαντέρα. Ο Βραχμάνος προσφέρεται να της δώσει τό αντίδοτο για τό δηλητήριο, αν εκείνη απαρνηθεί τον Σολόρ και δοθεί σ' εκείνον. Η Νικυία αρνείται και προτιμά να πεθάνει. Χορεύει μέχρι τελευταίας πνοής.

Στήν τρίτη πράξη, ο Σολόρ, κάτω από την επίδραση ναρκωτικών, νομίζει ότι κατεβαίνει στον Κάτω Κόσμο, στο Βασίλειο των Σκιών, για να βρει την προδομένη του αγάπη. Τή συναντά και αποφασίζει να μείνει για πάντα μαζί της. Όμως, τά όράματα και οι φαντασιώσεις τελειώνουν. Πίσω στο παλάτι και την ώρα που ο Σολόρ παντρεύεται την Γκαμζάτι ένας τρομερός σεισμός γκρεμίζει τά πάντα και θάβει κάτω από τά ερείπια τους ήρωες αυτής της τραγικής ιστορίας έρωτα, προδοσίας και πάθους.

Η τρίτη πράξη της «Μπαγιαντέρας» «Στό Βασίλειο των Σκιών», θεωρείται από τά άριστουργήματα του Πετιπά και όλόκληρης της τέχνης του κλασικού μπαλέτου. Μαζί με όρισμένα άποσπάσματα της «Ωραίας Κοιμωμένης» του Τσαϊκόφσκι και της «Ραϋμόντας» του Γκλαζούνοφ, όπως και της «Λίμνης των Κύκνων» του Τσαϊκόφσκι και πάλι, καταγράφονται στά άριστουργήματα του μπαλέτου, στίς κορυφές της κλασικής χορογραφικής έκφρασης.

Όλόκληρο τό μπαλέτο παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στη Δύση τό 1961 από τό Κίροφ, ενώ ο Νουρέγιεφ αναβίωσε στο Βασιλικό Μπαλέτο της Άγγλίας την περίφημη τρίτη πράξη, «Στό Βασίλειο των Σκιών», αναβίωση που πέρασε και σέ πολλά άλλα συγκροτήματα. Στήν Άθήνα είδαμε για πρώτη φορά αυτή την έκδοση στο Ήρώδειο, τό 1966, με τον Νουρέγιεφ και την Μάργκοτ Φοντέιν, ενώ αργότερα (1976) θά δοϋμε και την έκδοση της Νατάλια Μακάροβα για τό Άμερικαν Μπαλέ Θήατερ. Τότε χόρευαν ο Μιχαήλ Μπαρίσνικοφ με την Γκέλσι Κέρκλαντ. Έξάλλου η Μακάροβα θά παρουσιάσει όλόκληρη την τετράπρακτη «Μπαγιαντέρα» με τό Άμερικαν Μπαλέ Θήατερ (1980), μιά πανέξοδη παραγωγή με σκηνικά - κοστουμια της Θεώνης Ήλθριτζ Βαχλιώτη. Άμέσως μετά η ίδια παραγωγή θά περάσει και στο Βασιλικό Μπαλέτο της Άγγλίας. Θα είναι, όμως, η μεγαλοπρέπεια και η χλιδή της αναβίωσης του Νουρέγιεφ για τό Μπαλέτο της Όπερας του Παρισιοϋ (1992), μιά παραγωγή που αποτέλεσε και την καλλιτεχνική του κληρονομιά, που θά κατακτήσει τό ενδιαφέρον του

διεθνούς κοινού; Πρόκειται για μία «φανταστική» παράσταση, με ύψηλές τεχνικές, έκφραστικές και καλλιτεχνικές προδιαγραφές. Σκηνικά: Έτζιο Φριτζέρο, κοστούμια: Φράνκα Σκουαρτσιαπίνο.

Τήν παραγωγή αυτή παρακολουθήσαμε στο Ήρωδειο (1993), ενώ εκείνη του Κίροφ είχαμε ήδη απολαύσει στο Φεστιβάλ Αθηνών και πάλι, τό 1985. Για τό Μπαλέτο τής ΕΛΣ, ό Γιάννης Μέτσης αναβίωσε τήν τρίτη πράξη, «Στό Βασίλειο τών Σκιών», τό 1992, μέ τή Μαρία Μηλιοπούλου και τόν Γιάννη Ντοντσάκη αργότερα μέ τόν Βιορέλ Μπερίντε.

Τήν περίοδο 1997-98 ή δεύτερη πράξη του μπαλέτου αναβίωσε στην ΕΛΣ με πολλές προσθήκες από τά ντιβερτισμάν και τίς σκηνές τής πρώτης πράξης. Όλοι οί πρώτοι χορευτές του Μπαλέτου τής ΕΛΣ, οί σολίστ και κορυφαίοι έρμήνευσαν έναλλακτικά τούς πρώτους ρόλους.

«ΠΑΡΙΖΙΑΝΙΚΗ ΖΩΗ» του Ζάκ Όφφενμπαχ.

1η ΠΡΑΞΗ

Στό Παρίσι, έξω από τόν δυτικό σιδηροδρομικό σταθμό, περίεργοι και άργόσχολοι παριζιάνοι παρακολουθοῦν τούς τουρίστες. Άνάμεσά τους δυό νεαροί δανδῆδες, ό Ραούλ ντέ Γκαρντεφέ και ό Μπομπονέ, έρωτευμένοι μέ τήν ίδια γυναίκα, τήν έταίρα Μετελά. Ή γυναίκα φτάνει συνοδευόμενη από άλλον άντρα και έπιμένει ότι δέν γνωρίζει κανέναν από τούς δύο Παριζιάνους. Μετά τήν ψυχρολουσία ό Γκαρντεφέ και ό Μπομπονέ αποφασίζουν πώς ἤρθε πιά ή ώρα νά πάψουν νά ασχολοῦνται μέ τίς "έλαφρές κυρίες" και νά ενδιαφερθοῦν για τίς κομψές και γλυκιές δεσποινίδες τής λεωφόρου Σαιντ Ζερμαίν.

Γεμάτος σχέδια ό Μπομπονέ αναχωρεί, ενώ ό Γκαρντεφέ συναντά τυχαία τόν Ζοζέφ, πρώην ύπηρέτη του. Τώρα εργάζεται για τό Γκράντ Ότέλ και έχει έρθει στόν σταθμό νά παραλάβει πελάτες: τόν πλούσιο σουηδό βαρόνο Γκοντρεμάρκ και τήν σύζυγό του.

Τό ζευγάρι καταφθάνει και ή όμορφη βαρόνη τραβά άμέσως τήν προσοχή του Γκαρντεφέ, πού έναντι άδρότατου φιλοδωρήματος παίρνει τήν θέση του Ζοζέφ.

Ό σταθμός έξακολουθεί νά ύποδέχεται επισκέπτες, ανάμεσα στους όποιους και ένας εύπορος βραζιλιάνος, αποφασισμένος νά ξοδέψει τά χρήματά του.

2η ΠΡΑΞΗ

Ό Γκαρντεφέ έχει όδηγήσει του σουηδούς στό σπίτι του, ισχυριζόμενος πώς πρόκειται για ...παράρτημα του Γκράντ Ότέλ. Τοποθετεί τό ζευγάρι σέ ξεχωριστά ύπνοδωμάτια μέ προφανή ιδιοτελή σκοπό. Ό σύζυγος δέν έχει αντίρρηση, καθώς και αυτός έχει ...έρωτικούς σκοπούς: αυτό πού τόν ενδιαφέρει περισσότερο στό Παρίσι είναι νά γνωρίσει τήν Μετελά, για τήν όποία τόσα και τόσα έχει ακούσει.

Πάνω στην ώρα εμφανίζεται ή ίδια ή έταίρα, πού έρχεται νά άπολογηθεί στόν άγαπημένο

τῆς Γκαρντεφέ γιά τό ἐπεισόδιο τοῦ σταθμοῦ. Ὅμως, ὅταν βλέπει τήν βαρόνη, ἀντί νά δώσει, ζητᾶ ἐξηγήσεις! Προκειμένου νά βγεῖ ἀπό τήν δύσκολη κατάσταση, ὁ Γκαρντεφέ, πού ὑποδύεται ἀκόμη τόν "μικρό" τοῦ ξενοδοχείου, τήν πληροφορεῖ πώς τά δωμάτια τῆς δέν εἶναι πλέον ἐλεύθερα: τά ἔχει καταλάβει τώρα ἡ βαρόνη.

Ταυτόχρονα, τῆς δίνει ἐπιστολή τοῦ σουηδοῦ βαρόνου Φρασκατά, πού τήν συστήνει στόν φίλο τοῦ Γκοντρεμάρκ. Ἡ Μετελά λέει πώς θά τοῦ δώσει ἀπάντηση σέ λίγες ἡμέρες καί φεύγει ὀργισμένη μέ τόν Γκαρντεφέ.

Στό μεταξύ, ὁ Γκαρντεφέ προτίθεται νά παραθέσει ἐπίσημο δείπνο στόν βαρόνο καί τήν ἐπομένη νά βρεῖ τρόπο νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν παρουσία του, ὥστε νά μείνει μόνος μέ τήν βαρόνη.

Στό δείπνο τόν βοηθοῦν ἡ ράφτρα γαντιῶν Γκαμπριέλ καί ὁ ὑποδηματοποιός Φρίκ, πού ἀναλαμβάνουν νά ὑποδυθοῦν μία χήρα στρατηγοῦ καί ἕναν ταγματάρχη, ἀντιστοίχως.

3η ΠΡΑΞΗ

Βρισκόμαστε στό χῶρο ὑποδοχῆς τοῦ μεγάλου Κεμπέ-Καραντέκ. Ἀνήκει στήν θεία του Μπουπινέ, πού ὅμως ἀπουσιάζει ἀπό τό Παρίσι. Ὁ ἀνιψιός τῆς δράττεται τῆς εὐκαιρίας καί ὀργανώνει ἕναν χορό, προκειμένου τελικά νά δώσει στόν φίλο τοῦ Γκαρντεφέ τήν εὐκαιρία νά πλησιάσει τήν σουηδή βαρόνη.

Ὁ ἴδιος ὑποδύεται τόν ναύαρχο Γουολτέρ, ἐνῶ τόν ρόλο τῆς συζύγου του ἀναλαμβάνει ἡ καμαριέρα Πολίν. Μά καί οἱ ὑπόλοιποι καλεσμένοι δέν εἶναι παρά οἱ μεταμφιεσμένοι ὑπηρέτες τῆς θείας του. Οἱ ἐντολές του πρὸς τήν Πολίν εἶναι σαφεῖς: ἡ κοπέλα ὀφείλει νά κρατήσει τό ἐνδιαφέρον τοῦ βαρόνου ὥστε νά μείνει ἐλεύθερο τό πεδίο στόν Γκαρντεφέ νά ἀσχοληθεῖ μέ τήν βαρόνη.

4η ΠΡΑΞΗ

Ὁ βραζιλιάνος πολυεκατομμυριοῦχος παραθέτει χορό στό Καφέ Ἀγκλαί. Ὁ Ἄλφρεντ, ὁ μέτρ, συμβουλεύει τά γκαρσόνια νά κλείσουν τά μάτια τους καί νά μὴν ἐπηρεαστοῦν ἀπ' ὅσα θά δοῦν. Ὅλη ἡ παρέα εἶναι καλεσμένη. Μετά ἀπό διάφορα ἐπεισόδια, ἡ Μετελά συμφιλιώνεται πάλι μέ τόν Γκαρντεφέ καί φροντίζει ὥστε ἡ βαρόνη νά ἐπιστρέφει στόν σύζυγό της.

Ὁ βαρόνος ζητᾶ τόν λόγο ἀπό τόν Γκαρντεφέ γιά ὅσα ἔχουν συμβεῖ, οἱ ἐξηγήσεις δίδονται καί ὅλα τελειώνουν ὁμαλά.

Τήν ἴδια στιγμή ὁ βραζιλιάνος καί ἡ Γκαμπριέλ ἐρωτεύονται μέ τήν πρώτη ματιά.

Ὅλοι μαζί εἶναι ἐνθουσιασμένοι μέ τά ἀναπάντεχα τῆς παριζιάνικης ζωῆς.

«ΝΤΟΝ ΠΑΣΚΟΥΑΛΕ» τοῦ Γκαετάνο Ντονιτσέττι.

1η ΠΡΑΞΗ

Σκηνή 1η

Ὁ Ντόν Πασκουάλε ἀναμένει τόν Δρᾶ Μαλατέστα, φίλο καί γιατρό του. Προτίθεται νά ἀποκληρώσει τόν ἀνεψιό του Ἐρνέστο, διότι πρὸς μεγάλη του δυσαρέσκεια, ἐρωτεύτηκε τὴν χήρα Νορίνα.

Ὁ Πασκουάλε θέλει τὴ γνώμη τοῦ Μαλατέστα σχετικῶς μὲ τὸ ἐνδεχόμενο νά νυμφευτεῖ ὁ ἴδιος καί νά ἀποκτήσει ἀπογόνους.

Ὁ Μαλατέστα τόν ἐνθαρρύνει καί τόν βεβαιώνει μάλιστα πὼς ἔχει τὴν ἰδανικὴ νύφη, τὴν ἴδια του τὴν ἀδελφή, Σοφρονία.

Στὴν πραγματικότητα δέν πρόκειται παρὰ γιὰ τὴν Νορίνα, πού εἶναι ἐξαδέλφη του. Ὁ Πασκουάλε ἐπιπλήττει τόν Ἐρνέστο, πού δέν δέχεται νά νυμφευθεῖ τὴν γυναῖκα πού τοῦ ἔχει ὑποδείξει, τόν διώχνει ἀπὸ τὸ σπίτι καί τοῦ ἀνακοινώνει πὼς θά νυμφευτεῖ ὁ ἴδιος! Ἀντιλαμβανόμενος ὅτι τὸ ὄνειρό του νά νυμφευτεῖ τὴν Νορίνα χάνεται, ὁ Ἐρνέστο παροτρύνει τόν θεῖο του νά συμβουλευτεῖ τόν Μαλατέστα καί μένει κατάπληκτος ὅταν πληροφορεῖται πὼς ὁ γιατρός ἔχει συμφωνήσει μὲ τὸ σχέδιο τοῦ θεῖου.

Σκηνή 2η

Ἡ Νορίνα δέν πείθεται ἀπὸ τὴν ἱστορία ἵπποτικῆς ἀγάπης πού διαβάζει: εἶναι βέβαιη πὼς ἡ ἴδια διαθέτει πολὺ ἀποτελεσματικότερα χαρίσματα. Φτάνει ὁ Μαλατέστα, πού ζητᾶ τὴν συνεργασία της προκειμένου νά συνετίσει τόν Πασκουάλε. Ἡ Νορίνα θά πρέπει νά ὑποδυθεῖ τὴν Σοφρονία, ἀδελφή τοῦ Μαλατέστα, πού μόλις βγήκε ἀπὸ τὸ μοναστήρι.

2η ΠΡΑΞΗ

Ἀπογοητευμένος, ὁ Ἐρνέστο ἐτοιμάζεται νά ἀναζητήσει τὴν τύχη του σὲ ἄλλο τόπο. Ὁ Πασκουάλε ἀναμένει μὲ ἀνυπομονησία τὴ νύφη. Φτάνει ὁ Μαλατέστα μὲ τὴν Νορίνα, πού ὑποδύεται πειστικὰ τὴν σεμνὴ κοπέλα. Ὁ πολυμήχανος γιατρός ἔχει φροντίσει καί γιὰ τὴν συνέχεια: ἔχει φέρεи μαζί του συμβολαιογράφο, πού στὴν πραγματικότητα δέν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τόν ἀνεψιό του, Καρλίνο. Ἔτσι, ἐπὶ τόπου συντάσσεται τὸ γαμήλιο συμβόλαιο, βάσει τοῦ ὁποῦ ὁ Πασκουάλε μεταφέρει στὴν νέα σύζυγό του τὴν μισή του περιουσία. Πάνω στὴν ὥρα φτάνει ὁ Ἐρνέστο προκειμένου νά ἀποχαιρετησεῖ τόν θεῖο του. Ἀναγνωρίζει τὴν Νορίνα καί ἐκπλήσσεται ἀπὸ τὴν ἀπιστία της. Ὡστόσο, καθὼς τὸ συμβόλαιο ἔχει ὑπογραφεῖ ὁ δρόμος εἶναι ἀνοιχτός γιὰ ...τίς ἀνατροπές. Ἡ Σοφρονία ἀλλάζει τρόπους καί ὀρίζει ὡς προσωπικὸ της ὑπηρέτη τόν Ἐρνέστο. Ζητᾶ περισσότερους ὑπηρέτες, ἄμαξες καί ἄλλα πολλά, πού ἀφήνουν τόν Πασκουάλε ἐμβρόντητο.

3η ΠΡΑΞΗ

Σκηνή 1η

Ὁ Πασκουάλε ἔχει θορυβηθεῖ ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ἐξόδων τῆς νέας τοῦ συζύγου. Ἐμφανίζεται ἐκείνη ντυμένη ἐπίσημα καὶ δηλώνει πὼς πηγαίνει στό θέατρο. Οἱ ἐνστάσεις τοῦ συζύγου ἀπαντῶνται ἀπὸ τὴν κυρία μὲ ἓνα χαστούκι. Ὁ Πασκουάλε ἀναλογίζεται πού τὸν ὀδήγησε ἢ ἀπερισκεψία του καὶ ἐκείνη λυπᾶται πού τὸ παιχνίδι κατέληξε τόσο σκληρό. Φεύγοντας, ἡ Νορίνα ἀφήνει νά τῆς πέσει ἓνα σημείωμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὁ Πασκουάλε πληροφορεῖται ὅτι τὸ ἴδιο βράδυ σχεδιάζεται μυστική συνάντηση στὸν κῆπο. Θορυβημένος καλεῖ τὸν Μαλατέστα. Μαζί σκέπτονται τρόπους νά ἀποκαλύψουν τὴν ἄπιστη.

Σκηνή 2η

Ὁ Ἑρνέστο συναντᾷ τὴν Νορίνα στὸν κῆπο. Ὁ Πασκουάλε τοὺς ξαφνιάζει ἐνῶ ὁ Μαλατέστα τοῦ λέει πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ κατάλληλη εὐκαιρία νά ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὴν κακιὰ σύζυγο: τοῦ ὑποδεικνύει νά ἀκυρώσει τὸν γάμο του μὲ τὴν Σοφρονία καὶ νά τὴν δώσει ὡς σύζυγο στὸν Ἑρνέστο! Ὁ Πασκουάλε εἶναι τόσο εὐτυχῆς πού ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ιδιότροπη σύζυγο, ὥστε δίνει τὴν εὐχή του στό νεαρό ζευγάρι.

«Ο ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ» τοῦ Ἄντολφ Ἄνταμ.

Πρόλογος καὶ Πρώτη εἰκόνα τῆς πρώτης πράξης

Τὸ πλοῖο τοῦ Κουρσάρου Κόνραντ ναυαγεῖ κάπου στά παράλια τοῦ Ἰονίου Πελάγους καὶ τρεῖς ναυαγοί, ὁ Κόνραντ, ὁ Μπιρμπάντε καὶ ὁ σκλάβος Ἀλί ξεβράζονται στὴν παραλία. Ὁ ἔμπορος σκλάβων Λακεντέμ μὲ Τούρκους ἀξιωματικούς καὶ φρουροὺς περνοῦν ἀπὸ ἐκεῖ φάχνοντας γιὰ γυναῖκες ἐμπορευσιμες, γυναῖκες πού τίς ἀπαγάγουν καὶ τίς πουλᾶνε μετὰ στά χαρέμια. Μόλις φύγουν ἐμφανίζονται κόρες Ἑλληνίδες, μὲ τὴ Μεδόρα καὶ τὴν Γκουλνάρα. Στήνουν χορὸ καὶ ξαφνικά ἀνακαλύπτουν τοὺς τρεῖς κρυμμένους ναυαγούς. Ὁ Κόνραντ τοὺς διηγεῖται τίς περιπέτειές του κι ἓνα αἶσθημα ἀναπτύσσεται μεταξύ Κόνραντ καὶ Μεδόρας. Ξαφνικά ἀκούγεται φασαρία. Οἱ Ναυαγοί κρύβονται. Φτάνει πάλι ὁ Λακεντέμ μὲ τοὺς Τούρκους καὶ ἀπαγάγουν τίς κοπέλες.

Πρώτη πράξη, εἰκόνα δεύτερη

Στὸ σκλαβοπάζαρο τῆς Ἀνδριανούπολης φτάνουν διάφοροι πελάτες, μαζί καὶ ὁ Σεῖντ Πασᾶς μὲ τὴν "Βαλιντέ" (πρώτη στὴν ἱεραρχία κυρία τοῦ χαρεμιοῦ, συνήθως μητέρα τοῦ πασᾶ), μὲ Εὐνοῦχους, Βεζύρηδες καὶ χανουμάκια. Ἡ "Βαλιντέ" προτείνει διαφορὲς σκλάβες, πρῶν πριγκίπισσες, στὸν Σεῖντ Πασᾶ. Τέσσερις Κιρκασιανές, δύο Γαλλίδες, δύο Ρωσίδες, μία Ἰταλίδα, μία Πολωνέζα, μία Ἰσπανίδα. Ὁ Λακεντέμ ἀντιπροτείνει τίς Ἑλληνίδες κόρες.

Ανταγωνισμός με την "Βαλιντέ" που τώρα προσφέρει στον Σεϊντ Πασά αγοράκια και παληκάρια από την Άλγερία και μία πριγκίπισσα από την Ούγγαρία. Ο Λακεντέμ φέρνει τότε την Γκουλνάρα και χορεύει μαζί της.

Τελικά, ο Λακεντέμ θα προσφέρει για αγορά το τελευταίο του άτομο, τη Μεδόρα. Όλοι οι πελάτες μπαίνουν στο παιχνίδι της προσφοράς και προσπαθούν να την αγοράσουν προτείνοντας ποσά που όλο και μεγαλώνουν. Όμως, ξαφνικά, εμφανίζονται ο Κόνραντ με τον Άλί και τον Μπιρμπάντε, μαζί με τη συμμορία των κουρσάρων φίλων τους. Είναι όλοι κρυμμένοι κάτω από φαρδιές κελεμπίες. Ο Κόνραντ προτείνει το μεγαλύτερο ποσό και "αγοράζει" τη Μεδόρα. Οι άλλοι πειρατές επιτίθενται και αρπάζουν τις Έλληνίδες κόρες. Μαζί και τον Λακεντέμ αλυσοδεμένο. Ο Πασάς ξεσπάει την οργή του στους Τούρκους άξιωματούχους και τους φρουρούς.

Δεύτερη πράξη, εικόνα πρώτη

Στή σπηλιά, στο κρησφύγετο των Κουρσάρων, ο Κόνραντ χορεύει με τη Μεδόρα και τον Άλί, ενώ στο γλέντι συμμετέχουν και οι άλλοι πειρατές με τις γυναίκες τους. Η Μεδόρα παρακαλεί να ελευθερώσουν τις Έλληνίδες κοπέλες, ο Κόνραντ συμφωνεί, έρχεται, όμως, σε σύγκρουση με τους πειρατές που έξεγείρονται. Ο Λακεντέμ έπωφελείται της διχόνοιας και με τη συνεργασία των πειρατών δίνει στη Μεδόρα, δήθεν για συμφιλίωση, ένα μπουκέτο με λουλούδια που έχει ραντίσει με ένα δηλητήριο που όποιος το ανασαίνει χάνει τις αισθήσεις του. Η Μεδόρα, ανύποπτη, το προσφέρει στον Κόνραντ που λιποθυμά. Ο Λακεντέμ απαγάγει και πάλι τη Μεδόρα. Όταν ο Κόνραντ συνέρχεται, μόνος με τον πιστό Άλί, τρέχουν προς αναζήτηση της Μεδόρας.

Δεύτερη εικόνα της δεύτερης πράξης

Στο χαρέμι του ο Σεϊντ Πασάς ψάχνει ανάμεσα στις χανούμισσες να βρει τη Μεδόρα. Εμφανίζεται ο Λακεντέμ και του υπόσχεται να του την φέρει. Στο μεταξύ του παρουσιάζει τρεις καινούργιες Όδαλίσκες. Επί τέλους ο Λακεντέμ εκπληρώνει την επιθυμία του Σεϊντ Πασά και του φέρνει τη Μεδόρα τυλιγμένη σε πέπλα. Η παλιά της φίλη Γκουλνάρα, που έχει γίνει πιά μέλος του χαρεμιού, την αναγνωρίζει και τρέχει να την καλωσορίσει.

GRAND PAS DES FLEURS

Εδώ χορεύεται το μεγάλο και άσχετο με την υπόθεση μεγάλο "ντιβερτισμάν" σε μουσική Λεό Ντελίμπ, με την επωνυμία "Χοροί των Λουλουδιών". Συμμετέχουν η Μεδόρα, η Γκουλνάρα και όλες οι μπαλαρίνες. Στο τέλος αναγγέλλεται η άφιξη μιας ομάδας προσκυνητών. Μπαίνουν πολλοί άνδρες με κελεμπίες που βάζουν όλους να γονατίσουν και να προσευχηθούν. Τότε τους χτυπούν ένα προς ένα και τους αφήνουν αναισθητους. Βγάζουν τις κελεμπίες τους και αποκαλύπτεται ότι είναι ο Κόνραντ, ο Άλί, ο Μπιρμπάντε και μερικοί

φίλοι κουρσάροι. Ἀρπάζουν τήν Μεδόρα, τήν Γκουλνάρα, ἀνεβαίνουν σέ ἕνα πλοῖο καί σηκώνουν ἄγκυρα. Ἐλεύθεροι.

«Η ΙΤΑΛΙΔΑ ΣΤΟ ΑΛΓΕΡΙ» τοῦ Τζοακίνο Ροσσίνι.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Ἡ Ἐλβίρα παραπονεῖται ὅτι ὁ σύζυγός της Μουσταφά, πού εἶναι μπέης τοῦ Ἀλγερίου, δέν τήν ἀγαπᾷ πιά. Ἡ ἔμπιστή της Τζούλμα ἐξηγεῖ πώς αὐτή εἶναι ἡ μοῖρα τῶν περισσότερων γυναικῶν. Ἀπ' τήν πλευρά του ὁ Μουσταφά θέλει μία Ἰταλίδα γυναῖκα καί ἀναθέτει στόν Ἄλι, ἀρχηγό τῶν κουρσάρων, νά τοῦ τήν βρεῖ. Αἰχμάλωτος στά διαμερίσματα τοῦ Μουσταφά εἶναι ὁ Ἰταλός Λιντόρο, πού νοσταλγεῖ τήν ἀγαπημένη του. Ὁ Μουσταφά τόν ἐνημερώνει ὅτι πρόκειται νά τοῦ δώσει ὡς σύζυγο τήν Ἐλβίρα.

Στό μεταξύ ἕνα πλοῖο ναυάγησε στήν ἀκτὴ τοῦ Ἀλγερίου. Πλήρωμα καί ἐπιβάτες ὀδηγοῦνται αἰχμάλωτοι στόν Μουσταφά. Ἀνάμεσά τους ὁ Ἄλι ἀνακαλύπτει μία Ἰταλίδα, τήν Ἰζαμπέλλα, καί τόν θαυμαστή της Ταντέο.

Ἡ Ἰζαμπέλλα ἀναζητᾷ τόν ἀγαπημένο της Λιντόρο καί εἶναι ἀποφασισμένη νά κατακτήσει τους Ἀλγερινούς μέ τά χαρίσματά της. Ἀποφασίζει νά παρουσιαστοῦν μέ τόν Ταντέο ὡς θεῖος καί ἀνιψιά.

Ὁ Μουσταφά ὑπόσχεται στόν Λιντόρο νά τοῦ ἐπιτρέψει νά φύγει ἀμέσως γιά τήν Βενετία, ἀρκεῖ νά πάρει μαζί του τήν Ἐλβίρα. Ὁ Λιντόρο δέχεται. Ὁ Μουσταφά ὑποδέχεται μέ ἐνθουσιασμό τήν Ἰζαμπέλλα, πού καταλαβαίνει ἀμέσως μέ τί εἶδους ἄντρα ἔχει νά κάνει καί ἀρχίζει νά τόν φλερτάρει. Πάνω στήν ὥρα ἔρχονται ὁ Λιντόρο μέ τήν Ἐλβίρα νά ἀποχαιρετήσουν τόν Μουσταφά. Ἰζαμπέλλα καί Λιντόρο ἀλληλοαναγνωρίζονται καί ἐκμεταλλεζόμενη τήν εὐνοια τοῦ μπέη ἐκείνη ζητᾷ νά τῆς δοθεῖ ὁ ἀγαπημένος της ὡς σκλάβος.

Ὅλα στό κεφάλι τῶν πρωταγωνιστῶν γυρίζουν.

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Ὁ Μουσταφά ἔχει ἐρωτευθεῖ τήν Ἰζαμπέλλα, πού σχεδιάζει τήν ἀπόδρασή της μέ τόν Λιντόρο. Ὁ Ἄλι συμβουλεύει τήν Ἐλβίρα νά κάνει ὑπομονή. Προκειμένου νά ἐντυπωσιάσει τήν νέα του κατάκτηση, ὁ Μουσταφά δίνει στόν ἀπρόθυμο Ταντέο τόν βαθμό τοῦ καϊμακάμη (ἀνώτατος διοικητικός ὑπάλληλος τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας μέ καθήκοντα τοποτηρητῆ). Ἡ Ἰζαμπέλλα δέχεται τόν Μουσταφά καί συμβουλεύει τήν Ἐλβίρα νά παρακολουθεῖ κρυμμένη, προκειμένου νά δεῖ πώς χειρίζονται ἕναν ἄνδρα. Ὁ Μουσταφά ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ Ἰταλίδα τόν ἐξαπατᾷ. Ὅμως, ὁ νοῦς του δέν πάει στό σχέδιο τῆς ἀπόδρασης. Ὁ Λιντόρο τοῦ ἀνακοινώνει ὅτι ἡ Ἰζαμπέλλα σκοπεύει νά τόν τιμήσει μέ τόν τίτλο τοῦ Παπατάτσι, ὁ ὁποῖος ἀπονέμεται σέ ἄνδρες πού τρῶνε, κοιμοῦνται καί ἀφήνουν τήν γυναῖκα τους νά κάνει

ὄ,τι ἐπιθυμῆι. Ἡ Ἰζαμπέλλα ἔχει φροντίσει κατὰ τὴν τελετὴ νὰ λάβουν μέρος καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἰταλοὶ κρατούμενοι, ἐνῶ ἔχει ποτίσει τοὺς φρουροὺς μὲ κρασί.

Στὴν συνέχεια ἐνθαρρύνει τοὺς συμπατριῶτες τῆς νὰ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν Ἰταλία. Καθὼς, σύμφωνα μὲ τὸ τελετουργικόν, ὁ ὑποψήφιος Παπατάτσι τρώει καὶ πίνει, οἱ Ἰταλοὶ ξεγλιστροῦν καὶ πορεύονται πρὸς τὸ πλοῖο πού τοὺς περιμένει. Ὁ Ταντέο, ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν ἀπόρριψη τῆς Ἰζαμπέλλας, προσπαθεῖ νὰ προκαλέσει τὸν θυμὸ τοῦ μπέη. Ἀποτυγχάνοντας, ἀποφασίζει νὰ ἀποδράσει μὲ τοὺς ὑπόλοιπους. Ἡ Ἑλβίρα, ὁ Ἄλι καὶ ἡ Τζούλμα φανερόνουν στὸν Μουσταφά τὴν ἀπάτη. Ἐκεῖνος ζητᾷ ἀπὸ τὴν Ἑλβίρα νὰ τὸν συγχωρέσει καὶ καταριέται τὶς Ἰταλίδες. Ἠθικὸ δίδαγμα: οἱ γυναῖκες καταφέρνουν πάντοτε αὐτὸ πού ἔχουν βάλει στό νοῦ τους!

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

17 Δεκεμβρίου 2023